

אתיקה מקצועית

15

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

לשכת עורכי הדין | הוועד המרכזי | גליון 15 | נובמבר 2005

על אמון ונאמנות בכספים

עו"ד דרור ארדיאילון עו"ד | יו"ר ועדת האתיקה הארצית

עורך דין שייצג מוכרת דירה, קיבל לידיו מהקונים בנאמנות את התמורה בסכום של מעל \$ 400,000. במקום לשומרם לפי הוראות לקוחתו הוא השקיע אותם במיזם כלכלי ללא ידיעתה. ההשקעה נכשלה, הכסף אבד והוא הועמד לדין פלילי. בית המשפט גזר עליו 6 חודשי מאסר בפועל ושני חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים. ערעור שהגיש עורך הדין נדחה, וכך גם בקשת רשות לערער (רע"פ 5573/05 **סילברמן נ' מדינת ישראל** (טרם פורסם)).

אין צורך לומר שלפחות על פני הדברים נראה העונש שהוטל על עורך הדין קל למדי. אולם ענייננו אינו בהיבט הפלילי אלא בהיבט האתי-משמעתי. מנקודת המבט של ועדת האתיקה, דומה שיש מקרים רבים מאשר בעבר בהם נכשלים עורכי דין בחובת הנאמנות שלהם בכספי לקוח. קשה לדעת ללא מחקר מעמיק מה המקור לכך, אולם על-אף שמדובר במספר קטן יחסית של עורכי דין (בודדים מתוך עשרות אלפים), ברי שהדבר פוגע פגיעה ממשית במקצוע ובציבור. הציבור זקוק לאמון שהוא נותן בעורכי הדין, שכן העדר מוסד יציב של נאמנות בכספים יפגע פגיעה קשה בחיי המסחר. מנגד, זקוקים עורכי הדין לאמון הציבור בלעדיו לא יוכלו לבצע את עבודתם. מקצוע עריכת הדין הוא ביסודו מקצוע של נאמנות. כל מי שפוגע בנאמנותו של לקוח בודד, פוגע באותו מעשה באמון כלל הציבור בכלל עורכי הדין. להשקפת, עורך דין שמפר הפרה בוטה את חובת הנאמנות בכספים – ראוי שלא ישמש עוד כעורך דין ולכל הפחות שיושעה לתקופה משמעותית.

אחת הבעיות בהן נתקלנו לא פעם היא חירות שלוקחים להם עורכי דין לגבות שכר טרחה מכספי נאמנות ללא רשות מפורשת מן הלקוח. כך, למשל, כאשר מגיעים כספים מן הצד השני או בזכייה במשפט, ועורך הדין מממש את הסכם שכר הטרחה על-אף שאין בו היתר לגביה חד-צדדית. יש להבהיר שאסור לנהוג כך. כדי לבצע גביה מכספים המוחזקים בנאמנות צריך עורך הדין לקבל היתר מפורש וברור מלקוחו. כמו כל היבט של שכר טרחה, היתר כזה רצוי שיהיה בכתב. על-כל-פנים, בכל מקרה של מחלוקת אין לעורך הדין רשות לגבות שכרו מכספי נאמנות ללא הכרעה שיפוטית.

עורכת: ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** דרור ארדיאילון, עו"ד
המערכת: רח' דניאל פריש 10, תל-אביב 64731, טל. 03-6918691, פקס. 03-6918696

מאמרי המערכת: על אמון ונאמנות בכספים ■ הצידוקים לחובת הסודיות וחסיון עורך דין-לקוח ■ **הנחיות והחלטות:** ועדת אתיקה ארצית ■ הועדה לענייני עיסוק אחר

בכמה מקרים פנו עורכי דין בבקשה לגבות את שכר טרחתם מכספי זכייה של לקוחות שנעלמו (בדרך כלל עובדים זרים שעזבו את הארץ), ולא הותירו אחרים הוראה מתאימה. ועדת האתיקה לא התירה לעשות כן. שימוש בכספי נאמנות שלא לפי הוראה של לקוח אסור בתכלית, אלא אם יורה בית משפט מוסמך אחרת (במסגרת תביעה אזרחית או בקשה למתן הוראות וכיו"ב לפי המקרה).

בפרשה אחרת שהתבררה לאחרונה בוועדת האתיקה, נדונה טענה של פגיעה בנאמנות כלפי הצד שכנגד. באותה פרשה הטיל צד אחד שני עיקולים נגד הצד שכנגד. לימים בוטל אחד מן העיקולים, אך בשל טעות הסיר הבנק את שניהם ונגרם נזק כבד לצד המעקל. בירור העניין העלה, שעורך הדין של בעל הנכסים המעוקלים לא העמיד את הבנק על קיומם של שני העיקולים מראש, ולא תיקן את הטעות לאחר ביטול העיקול השני. על-אף שמשטרת ישראל מצאה לסגור את התיק נגד עורך הדין מחוסר אשמה פלילית, החליטה ועדת האתיקה להעמידו לדין משמעתי בעבירה על-פי סעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין תשכ"א-1961, הקובע כי "במילוי תפקידו יפעל עורך דין לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות, ויעזור לבית המשפט לעשות משפט". לדעת ועדת האתיקה, החובה לסייע לבית המשפט וחובת הנאמנות כלפי הצד שכנגד – חייבו פעולה זהירה יותר.

חובת הנאמנות של עורך הדין לגבי כספים משתרעת לא רק על כספים שבשליטתו הישירה, ולא רק על כספים שמיועדים ללקוחותיו. היא חלה על כל השפעה או שליטה – ולו עקיפה – של עורך הדין על כספים שאינם שלו. אם עורך הדין משתמש בהשפעה זו כדי להסיט את הכספים מיעדם – ולו בדרך של מחדל – כי אז הוא עלול להימצא עובר עבירה משמעתית. הדרישה שצריך עורך דין לדרוש מעצמו בטיפול בכספי הזולת היא דרישה מחמירה. גם במקרים בהם אין עבירה פלילית כלל, עלולה להיות עבירה משמעתית. שכן הדרישה בכללי האתיקה מחמירה לעומת זו הפלילית.

המקרים בהם נמצאה חריגה מנאמנות בכספים הם עדיין מיעוט קטן ביותר ולא מייצג, טיפות בודדות בים. יומיום עושים אלפי עורכי דין פעולות בכספי נאמנות, ללא דופי וללא פגם. עניין זה הוא חלק מצרכי הלקוחות והוא דרוש לחיי מסחר תקינים. אולם כדי שלא להכתים את ציבור עורכי הדין וכדי להגן על כלל הציבור, פועלת ועדת האתיקה מתוך גישה מחמירה להפרות המתגלות מעת לעת.

הצידוקים לחובת הסודיות וחסיון עורך דין-לקוח

ד"ר לימור זריגוטמן עו"ד | עורכת

האינטרסים בהם פוגע חסיון עורך דין-לקוח הם גילוי האמת בבית משפט, ניהול הליך הוגן וגם האינטרס של צדדים שלישיים. האינטרסים בהם פוגעת חובת הסודיות האתית הם חופש המידע והגנה על צדדים שלישיים. בשתי המטרות מדובר באינטרסים חשובים מולם יש להציב אינטרס כבד משקל כדי להצדיק חסיון וסודיות רחבים כפי שהם קיימים בישראל.

הצידוק הקונבנציונאלי לחסיון וסודיות עורך דין לקוח טוען כי הם מקדם אינטרס חברתי מרכזי הוא השגת צדק לטווח הארוך. לאחרונה זכה צידוק זה לחיזוק בפסק דינו של בית הלורדים באנגליה, פסק דין שחזק את מעמדו והיקפו של החסיון, תוך שכל השופטים מאזכרים

מתבססים על צידוק זה. [ראו: **Three Rivers District Council and others v. Governor and Company of the Bank of England** (2004), פסקאות 30, 54, 112].

לפי צידוק זה, בכך שחסיון וסודיות מעודדים לקוחות לגלות את כל המידע לעורך הדין, מבלי לחשוש שמידע זה יימסר על-ידי עורך הדין ויופעל נגדם, מקדמים החסיון והסודיות את הצדק לטווח הארוך בשני אופנים. הראשון, במניעת הפרות חוק עתידיות. בזכות החסיון והסודיות יכול עורך הדין לדעת שלקוחו עומד להפר את החוק, במתכוון או מתוך אי הבנת החוק, כך שיש בידי עורך הדין להניע את הלקוח מלהפר את החוק. בראיה זו, החסיון והסודיות הופכים את עורך הדין "כמחסום האחרון" שיכול למנוע הפרות חוק במתכוון או בטעות. ומכך יוצאת החברה כולה נשכרת.

הדרך השנייה בה מקדמים חסיון וסודיות את הצדק לטווח הארוך נוגעת למעשים שכבר בצע הלקוח. לפי הטיעון, רק מקום שהלקוח מספר את כל העובדות לעורך הדין יכול זה לתת שירות משפטי הולם. ללא ידיעת כל העובדות, עלול עורך הדין להעניק ללקוח ייצוג משפטי לקוי ובכך לא יושג צדק. הדוגמא המובאת בספרות בהקשר זה היא של אישה הנאשמת ברצח בעלה, החוששת לספר לעורך הדין שלה כי הבעל הוא שתקף אותה ראשון היות ויש בכך, לדעתה, משום הודאה במעשה. רק חסיון מלא יבטיח שפרט זה יימסר לעורך הדין, מה שיבטיח שתועלה טענת הגנה עצמית, מה שיבטיח ייצוג הולם ותוצאה צודקת באותו מקרה. ומכך, שוב, יוצאת החברה כולה נשכרת.

לצידוק הקונבנציונאלי, השולט עד היום בכיפה, קיימות ביקורות רבות. תחילה מחקרים שהראו שרוב הלקוחות הפונים לעורך דין לא מודעים כלל לקיומם של החסיון והסודיות, מה שלא מונע מהם לשוחח בחופשיות עם עורך הדין. ביקורת נוספת מצביעה על העובדה שגם ללא חסיון מוחלט עדיין יש ללקוחות תמריצים לגלות את כל העובדות לעורך הדין אם משום שהם ישרים או כדי להבטיח לעצמם את הייצוג הטוב ביותר שלא יכול להתקיים ללא ידיעת כל העובדות. פעמים רבות, הצורך בייצוג משפטי הולם יגבר על החשש מפני גילוי עתידי של המידע.

ביקורת נוספת על הצידוק הקונבנציונאלי, הבולטת בכתיבה בארצות הברית, מצביעה על צידוק אחר לקיומם של החסיון והסודיות – קידום האינטרסים העצמיים של עורך הדין. לפי טיעון זה, חסיון וסודיות רחבים משרתים את עורכי הדין עצמם בשני אופנים. ראשית, הם נותן לעורכי הדין יתרון בהשגת לקוחות בתחרות עם פרופסיות אחרות. כך לדוגמא, לקוח הזקוק לייעוץ במיסים יעדיף לשכור את שירותי עורך הדין ולא רואה חשבון שכן לאחרון אין חסיון המעוגן בחוק. הדרך השנייה בה מגן החסיון המוחלט על אינטרס עורך הדין הוא בכך שהוא מונע טענות ותביעות עתידיות נגד עורך הדין. כלל המחייב/מתיר גילוי חומר חסוי בנסיבות מסוימות חושף את עורך הדין לתביעות – אם לא יגלה, יתבע על-ידי צד ג' היות ולא גילה, או שיחויב לגלות בהליך משפטי שינהל צד ג' מולו. מנגד, אם יגלה את המידע, יתבע על-ידי הלקוח בטענה שהפר חסיון, או שיינטש על-ידי לקוחותיו שיראו בו כמלשן. לפי הסבר זה, רק תחת חסיון מוחלט בו אסור לעורך הדין לגלות הוא מוגן מתביעות כאמור.

ביקורת אלו מחלישות אך לא מצליחות לשלול את הצידוק הקונבנציונאלי. חסיון וסודיות הם כלי מרכזי בהבטחת תקשורת חופשית בין עורך הדין ללקוח, ייצוג הולם וצדק לטווח הארוך. עם זאת, אין בצידוק זה כדי להוביל לחסיון מוחלט ללא חריגים. ואומנם, הפסיקה בישראל הכירה בשורה של חריגים לחסיון והלשכה (דרך מוסדותיה – ועדות האתיקה ובתי הדין המשמעתיים) הכירה בחריגים לחובת הסודיות. חריגים אלו יסקרו ברשימות הבאות.

הנחיות והחלטות

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

עורך דין שהשעה את עצמו ולאחר מכן פשט את הרגל

שאלתא האם עורך דין שהשעה מיוזמתו את חברותו בלשכה ובמהלך תקופת ההשעיה הגיש בקשה לפשיטת רגל. האם יוכל לשוב ולבקש להיות חבר הלשכה כאשר יקבל הפטר מפשיטת הרגל?

החלטה אין מצב שעורך דין ישעה את עצמו. עורך דין יכול לבקש לפרוש מהלשכה, לפי הוראות סעיף 48 (1) לחוק הלשכה או להגביל את חברותו בלשכה, לפי הוראות סעיף 52 לחוק הלשכה. עורך דין שחברותו הוגבלה ממשיך להיות עורך דין, ואם הוא הוכרז כפושט רגל, חברותו פקעה לפי הוראות סעיף 48 (ג) לחוק.

עורך דין שפרש מהלשכה או שחברותו פקעה, יכול לבקש חידוש חברותו בלשכה לפי הוראות סעיף 51 לחוק הלשכה. על חידוש החברות יחולו הוראות סעיפים 42 עד 47 לחוק, ובלבד שהלשכה לא תסרב לחידוש חברות אלא על סמך עובדות שאירעו אחרי פקיעת החברות. [החלטה מספר את 163/04].

ניגוד עניינים: ייצוג נגד לקוח לשעבר

עובדות עורך הדין ייצג בני זוג כנגד אגודה שיתופית בעניין הליכי גביית חוב, בפני המשקם. לאחר מתן פסק משקם הוא הגיש בשמם בקשה לביטול פסק בורר – בקשה שנתקבלה. לאחר מתן פסק הדין בבקשה לביטול פסק בורר, הוסכם ביניהם על סיום הייצוג.

לאחרונה פנתה אליו האגודה השיתופית וביקשה אותו שייצג אותה בתביעה לסילוק יד כנגד בני הזוג. עורך הדין מצוין כי כאשר ייצג את בני הזוג לא התעסק כלל בנושא זה.

שאלתא האם רשאי עורך הדין לייצג את האגודה בתיק הנ"ל כנגד בני הזוג?

החלטה עורך הדין אינו יכול לייצג את האגודה נגד לקוחו לשעבר מטעמי ניגוד עניינים [החלטה מספר את 44/05].

ניגוד עניינים: ייצוג צדדים מנוגדים שלא באותו עניין

שאלתא האם עורך הדין המייצג קבוצה של כמה עשרות תושבים בישוב, בהליכים לביטול אגרת מבני ציבור שהוטלה עליהם כחלק מתשלומים שהיה עליהם לשלם, על מנת לקבל היתר בניה, רשאי לייצג תובע זר בתביעה נגד עמותת בית הכנסת באותו ישוב, עמותה בה חברים, בין השאר, 18 מהתושבים המיוצגים על ידי עורך הדין בהליכים הנ"ל. יצוין שהתושבים הלקוחות הביעו התנגדותם לייצוג אותו תובע זר על ידי עורך הדין. לדברי הפונה, לא מתעוררת במקרה זה שאלה של זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאת חברי העמותה הנ"ל, או מטעמם.

החלטה בנסיבות הספציפיות, לאור עמדתם של 18 מחברי העמותה, שהם לקוחותיו של עורך הדין, שכלפיהם יש לו התחייבות מקצועית וחובת נאמנות, הסוברים כי ייצוג אותו תובע זר על ידי עורך הדין עשוי להפריע למילוי חובתו המקצועית של עורך הדין כלפיהם, נראה כי אין זה ראוי כי עורך הדין ימשיך לייצג את אותו תובע זר בתביעה נגד העמותה, ועליו להעביר את הטיפול באותו תובע זר לעורך דין אחר. [החלטה מספר את 241/04]

הערת העורכת ההחלטה מבוססת על כלל 14(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) לפיו אסור לעורך דין לייצג לקוח "אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר".

ניגוד עניינים בתוך משרד עורכי דין

עובדות הפונה הוא בעל משרד עורכי־דין. בעבר הוא שימש כעד תביעה במשפט פלילי, בעניין הקשור ללקוח לשעבר שלו. לאחר זמן מה, קיבל למשרדו עורך־דין צעיר, שהיה מתמחה של מי ששימש כסניגור של אחד מהנאשמים במשפט בו העיד. אותו סניגור פנה אליו, וביקש שעורך הדין השכיר, ימשיך לייצג עמו את הנאשם לצורך הכנת הסיכומים.

הפונה, שהיה עד תביעה באותו משפט, אינו מתנגד לכך. ברור שהוא עצמו אינו מעורב בטיפול בתיק בו העיד, ואין לו כל מעמד בשלב הסיכומים.

שאלתא האם יש מניעה שעורך הדין העובד אצלו, ישתתף בייצוג במשפט הפלילי יחד עם הסניגור, שהיה מאמנו, על־אף שהפונה היה עד תביעה באותו משפט.

החלטה בכפוף לכך שתתקבל הסכמה בכתב של הלקוח, לידי הסניגור המקורי שלו, ותועבר לעיון הועדה, בכפוף להתחייבות המעורבים שלא לדבר עם הפונה על התיק, ובכפוף להתחייבות הפונה שלא יקבל טובת הנאה במישרין או בעקיפין מן הטיפול בתיק – מתירה הועדה לעורך הדין השכיר לשמש כסניגור שני בתיק הפלילי לצורך הסיכומים. [החלטה מספר את 153/05].

חסיון: חקירת עורך דין במסגרת תיק הוצאה לפועל של לקוחו

עובדות עורך הדין המתלונן מייצג לקוח נגדו נפתח תיק הוצאה לפועל. במסגרת הפעולות שננקטו בתיק ההוצאה לפועל הגיש עורך הדין של הצד שכנגד עיקול כנגד כספים הנמצאים בידי עורך הדין המתלונן ששייכים ללקוחו, מתוך ידיעה כי עורך הדין המתלונן מייצג את לקוחו בעניינים נוספים, במסגרתם צפוי הלקוח לקבל כספים נוספים.

בתגובה לעיקול השיב עורך הדין המתלונן לעורך הדין של הצד שכנגד כי הוא מחזיק בנכסים השייכים ללקוחו וממילא באם יגיעו לידי כספים כאמור, לא יהא ניתן לעקלם משום שכל זכויות לקוחו לקבל כספים בעתיד הומחו לו לשם פירעון חובות שכר טרחת עורך דין. עורך הדין שכנגד מצא כי תשובת המתלונן אינה מניחה את הדעת ולכן הגיש בקשה לחקור את עורך הדין המתלונן בכל הנוגע לכספי/נכסי לקוחו.

שאלתא האם דרישת עורך הדין שכנגד לחקור את עורך הדין המתלונן מהווה עבירה משמעתית בשל היותה פוגעת בחסיון עורך דין ללקוח?

החלטה הוראת סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין אינה פוטרת את עורך הדין מלהעיד במשפט אלא רק מחייבת אותו לטעון להתקיימות החסיון.

בכל הנוגע להליכי הוצאה לפועל, נפסק לא אחת, כי כאשר עורך דין מחזיק בנכסים של לקוחו מכוח טיפול בענייני הלקוח ומגיעה אל עורך הדין הודעת עיקול צד ג', על עורך הדין (צד ג') למסור פרטים על נכסיו של הלקוח המצויים בידו, אך יחד עם זאת אסור לעורך הדין לחשוף מעבר לנדרש; מקום בו עורך הדין חושש כי תשובתו תפגע בחיסיון לקוחו עליו לעלות חששו בפני ראש הוצאה לפועל.

במקרה דנן, זומן עורך הדין המתלונן לחקירה; עליו להתייבב לחקירה ולתת עדותו, אולם אם יעלה החשש כי תשובה **מסוימת** תפגע בחיסיון לקוחו, עליו להפנות את תשומת ליבו של הרשם לחשש זה **במהלך החקירה**. משכך, דרישת עורך הדין שכנגד לחקור את חברו אינה מהווה עבירה משמעתית. [החלטה מספר את 41/05]

חסיון: אין חסיון על הרשעות משמעתיות של עורך דין

שאלתא האם קיים חסיון לעורך דין לגבי הרשעותיו המשמעתיות, חסיון שמשמעו היא כי אין עורך הדין חייב לגלות, כאשר הוא נחקר על דוכן העדים, את הרשעותיו המשמעתיות.

החלטה חוק לשכת עורכי הדין, אינו מקנה חסיון לעורך הדין באשר לגילוי עבירות משמעתיות שהורשע בהן, וטענה בדבר חיסיון על הליכי משמעת אינה פוטרת עורך הדין מלענות על שאלות בנושא הרשעותיו המשמעתיות. [החלטה מספר את 48/05]

חסיון: חובה על פי חוק למסור מידע

שאלתא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פנתה בדרישה חודשית אל עורך הדין בדרישה על-פי החוק למסור לה מידע ונתונים על מחירון שכר הטרחה הנהוג במשרדו. האם רשאי עורך הדין לסרב לפנייה בטענה של חסיון עורך דין-לקוח?

החלטה מדובר בהוראת חוק שיש בצדה סנקציה פלילית. בהעדר חסיון או חובה כלשהי כלפי לקוח או צד שלישי, יש חובה, על פני הדברים להשיב על השאלות. [החלטה מספר את 123/03].

חסיון: ויתור הלקוח על החסיון

עובדות עורך הדין הפונה ייצג לקוחה, וברשותו מסמכים ומידע שנתקבלו אצלו במהלך ייצוגה בקשר לשירות המקצועי שנתן והעשויים להזיק ללקוחה. עורך הדין חדל לייצג את הלקוחה, אשר אף תבעה אותו לדין, והתביעה נדחתה.

עורך הדין נקרא כעת נקרא להעיד על-ידי בנק, נושה מובטח במשכון, כעד מטעם הבנק בתביעה שהגישה הלקוחה נגד הבנק.

שאלתא האם חל חסיון עורך דין לקוח לפי סעיף 48 לפקודת הראיות על המידע והמסמכים שבידי עורך הדין הפונה?

החלטה כדי לאפשר ללקוח להסתמך על החיסיון, חייב עורך הדין להעלות את טענת החיסיון, כדי שללקוח תהיה הזדמנות לעמוד על זכותו לחיסיון. עורך הדין חייב לומר בעדותו, כי על המידע או על המסמכים שנתבקש למסור חל חיסיון בהתאם להוראות החוק.

עם זאת, אין מקום לדרוש כי לפני שעורך הדין יתייחס בכלל למידע או למסמכים הנדונים, הלקוחה תצהיר מראש קטגורית בבית המשפט, כי היא מוותרת על החיסיון. די בכך כי לאחר שעורך הדין העלה את טענת החיסיון בנוכחות הלקוחה או באי-כוחה, לא באה התנגדות מטעם הלקוח או באי-כוחה למסירת המידע או הצעת המסמכים הנדונים.

ויודגש כי אין להסתפק בכך כי הלקוחה לא טענה לחיסיון כאשר הגישה את תביעתה, ולהסיק מהימנעותו של הלקוח לבקש החלת חיסיון, ויתור מכללא על זכות החיסיון הנתונה ללקוח. רק ויתור מפורש או מכללא על החיסיון, שנעשה ביודעין, יאפשר לעורך הדין למסור מידע או מסמכים עליהם חלות הוראות החוק. [החלטה מספר את 112/05].

סודיות: פרסום כתבי טענות באתרי אינטרנט

שאלתא האם עורך דין רשאי לפרסם כתבי טענות, הכוללים את שמות הצדדים, באתרי האינטרנט של חברות מסחריות העוסקות באחזור מידע משפטי, ובתוכנות המשפטיות של אותן חברות.

החלטה עורך דין רשאי למסור לפרסום באינטרנט כתבי טענות שערך, כל עוד הוא פועל בנאמנות ללקוחו והלקוח הסכים לכך, ובכפוף לכל דין. [החלטה מספר את 110/05].

סודיות: הליך גישור

שאלתא האם רשאי עורך דין לצרף לכתב טענותיו במסגרת הליך משפטי הסכם שכר טרחה בין הצדדים למגשר, המפרט בין היתר את נושאי הגישור, המחלוקות, התנאים וכו'. צירוף ההסכם בא להוכיח את כוונות הצדדים בעניין מהות הגישור.

החלטה הליך גישור צריך להיות סודי, על קרביו וכרעיו, ואיננו ניתן לציטוט בבית משפט.

שונה הדבר רק אם הגישור יצר הסכם שניתן להצגה בבית משפט; אז ניתן להציג את הסכם הגישור בכדי להוכיח כוונות בהסכם. בשאלתה מבקשת עורכת הדין לבחון, האם ניתן לצרף לכתבי טענות הסכם שכר טרחה בין הצדדים לבין המגשר המפרט בין היתר, את נושאי הגישור, מחלוקות ותנאים.

עפ"י תקנות סדר הדין האזרחי, תקנות בתי-משפט (גישור) התשנ"ג-1993) תוספת - הסכם המצוי בין בעלי הדין והמגשר בסעיף 2 א' - בעלי הדין מתחייבים לא למסור לבית המשפט דברים שנאמרו בהליך

הגישור ולא להציג מסמכים בכל עניין שהועלה במישורין או בעקיפין.

לסברתנו ברור, כי עניין זה חל גם על הסכם הגישור עצמו, שיש לראותו כהסכם גישור ולא כהסכם שכר טרחה, כפי שעולה בשאלתא. כל אפשרות אחרת תעקר מתוכן את ההליך, שכל עניינו הוא משא ומתן חופשי בין הצדדים. [החלטה מספר את 82/05].

גבולות ייעוץ ללקוח בעניין חלוקת רכוש בגירושין

שאלתא 1. האם מותר לעורך דין המייצג לקוח בענייני גירושין לייעץ ללקוח להעלים רכוש ולהקטין בכך את הרכוש שיחולק בין בני הזוג.

2. האם מותר לעורך הדין לקבל כספים ונכסים מוברים לחשבונותיו הוא.

החלטה עורך דין איננו יכול להשיא עצות ללקוחו שיש בהן כדי לפגוע בדין. בודאי שעורך דין איננו רשאי להחזיק אצלו נכסים מוברים. במקרה כזה עלול עורך הדין לעבור עבירה של טענה לא נכונה בידיעה שאינה נכונה, אם יטען שאין רכוש נוסף למרשו. עורך הדין גם לא יוכל במקרה כזה לאמת תצהיר של מרשו, על פיו אין לו רכוש נוסף בשעה שהכספים מוחזקים אצלו. יש לזכור שבענייני משפחה כתבי הטענות מאומתים בתצהיר מראש, וכל המסמכים אמורים להיות מצורפים לכתבי הטענות. [החלטה מספר את 184/04]

פניה לעורך דין בטרם הגשת תביעה נגדו

עובדות עורך הדין המתלונן צורף כנתבע לתביעה לאחר שפניות רבות אליו להמצאת מסמך עובר להגשת התביעה לא נענו. רק לאחר הגשת התביעה, העביר עורך הדין המתלונן את המסמך הנדרש.

עורך הדין מתלונן כי לצירופו כנתבע לא קדמה פנייה אליו כנדרש לפי כלל 31 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית).

החלטה הפניות שנעשו אל עורך הדין המתלונן עובר להגשת כתב התביעה, בכתב ובעל־פה, כדי שימציא את המסמך, עומדות בדרישת כלל 31. לכן התלונה נגזת. [החלטה מספר את 153/03]

בקשה להיתר לעסוק באיסוף תרומות עבור לקוח

עובדות עורך הדין הפונה הינו היועץ המשפטי של ארגון ציבורי. במסגרת תפקידו מייעץ עורך הדין לוועד הארגון בכל הקשור למוסדות כגון המוסד לביטוח לאומי, משרד הרווחה, משרד הביטחון ורשויות מקומיות. יו"ר ועד הארגון פנה אל עורך הדין וביקש כי יסייע לארגון בגיוס תרומות בחו"ל על פי המקובל, קרי, אחוזים מהתרומות אשר יכסו גם את ההוצאות ועל פי הסכם עם הארגון.

שאלתא האם רשאי עורך הדין לגייס תרומות עבור הארגון?

החלטה על פי האמור בפניה וכל עוד תשמר ההפרדה המלאה, עניינית וטכנית בין העיסוק כעורך דין לבין העיסוק בגיוס תרומות, כאמור בסעיף 1 א' ו-1 ג' לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), תשס"ג-2003, אין מניעה לעסוק בגיוס תרומות.

אסור לעורך דין לעסוק ולטפל בכל צורה שהיא מטעם הארגון בעניינה של תרומה שהוא גייס ובכלל זה, אסור יהיה לו לערוך את הסכם התרומה מטעם הארגון, ואסור יהיה לו לטפל מטעם תורם כלשהו בעניין שקשור לארגון. [פנייה ללא מספר תיק]

ייצוג: סמכות עורך הדין להתפשר בשם הלקוח

עובדות הלקוח המתלונן חתם על יפוי כוח לעורך הדין ובהמשך החתים את עורך הדין על התחייבות לפיה יודיע מראש על כל פעולה שיבצע בתיק.

במהלך ישיבת קדם המשפט ראשונה, בה לא נכח הלקוח המתלונן הסכים עורך הדין כי יינתן פסק דין הדוחה את התביעה ואולם פסק הדין ניתן לביטול על-פי בקשת מי מהצדדים תוך 15 יום.

שאלתא האם פעל עורך הדין כשורה בקדם משפט האמור?

החלטה ההסכמה להתפשר או לדחות פשרה היא בידי הלקוח ואין לשלול ממנו זכות זו. במקרה זה, כיוון שההסכמה לפשרה הייתה ברת ביטול לא נשללה מהמתלוננת הזכות להחליט באם לקבל את הפשרה אם לאו. ולכן הוחלט לגנוז את התלונה. [החלטה מספר את 114/03].

ייצוג: הגשת תלונה נגד עורך הדין על-ידי הצד שכנגד

עובדות עורך הדין ייצג לקוח בסכסוך על יישום פסק בורר מול מגיש התלונה. המתלונן טוען שעורך הדין המליץ ללקוחו על קו נוקשה יתר על המידה בדרך יישום פסק הבורר, לרבות איום בנקיטת הליכי הוצאה לפועל, באופן שהוביל להעמקת הסכסוך.

החלטה מטרתם של כללי האתיקה אינה לבקר את שיקול הדעת המקצועי של עורכי דין ואת דרך הייצוג של לקוחותיהם, ובלבד שישמרו על כללי האתיקה.

באופן ברור, התלונה אינה מגלה כל עבירה על כללי האתיקה. לפיכך הוחלט לגנוז את התלונה. [החלטה מספר את 164/04].

עורך דין המשקר בעדותו בבית משפט

עובדות במהלך חקירה נגדית על תצהיר שהגיש עורך הדין, הוא מסר ביוזעין מידע שידע שאינו נכון.

החלטה להעמיד את עורך הדין לדין משמעותי. [החלטה מספר את 14/04].

הנחיות והחלטות הועדה לענייני עיסוק אחר

דברי הקדמה: מכוח כלל לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), התשס"ג – 2003 [להלן: **כללי עיסוק אחר**] הוקמה בלשכה ועדה לענייני עיסוק אחר שבראשה יושב ראש ועדת האתיקה הארצית. להחלטות הועדה תוקף מחייב.

כל עורך דין רשאי לפנות אל הועדה בכל שאלה נוגעת לעיסוק אחר שלו בנוסף על עבודתו כעורך דין.

להלן יובאו תמצית ההחלטות שניתנו בעקבות פניות חברים אל הועדה:

- עורך דין העובד במקביל גם כסוכן ביטוח רשאי לייצג לקוח המבוטח באמצעותו בעניין שאין לו נגיעה לנושא הביטוח, כגון, הליכים הקשורים למעמד אישי.
- המונחים "יחסי כפיפות" ו"יחסי תלות" המפורטים בכלל 1(א)(2) לכללי עיסוק אחר משמעותם יחסי ממונה וכפוף לו, עובד ומעביד, מספק שירותים וצורך שירותים כאשר העיסוק תלוי בקבלת השירותים, וכל יחסים אחרים כיוצא באלה שיש בהם כדי להגביל או לכבול את חופש פעולתו של העוסק.
- בהתאם לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשנ"א-2001 אין עורך דין יכול לציין בכל פרסום הכולל את היותו עורך דין את דבר היותו עוסק בעיסוק אחר, ככל שהעיסוק אינו כרוך בתואר המוסדר בחוק אחר.
- הועדה לא נתנה היתר לעורך דין לשמש כעורך דין של חברה בה הוא דירקטור ובעל מניות הואיל ומדובר באותו עניין. לדעת הועדה, הדבר יביא לערבוב תחומים לא רצוי, ואף לניגוד עניינים.
- לפי כלל 1(ג) לכללי עיסוק אחר המורה כי המסמכים, המידע וניהול החשבונות של העיסוק כעורך דין יתויקו בנפרד מאלה של העיסוק האחר – אין דרישה שהתיקים הנפרדים יוחזקו בארון נפרד, ואין מניעה כי המידע וניהול החשבונות ינוהלו באותה תוכנה ובאותו מחשב, ובלבד שינוהלו כתיקי משנה נפרדים.
- הועדה לא נתנה היתר לעורך דין לשמש כיועץ המשפטי של החברה וכמנהל הפיתוח שלה (דובר בחברת מחשבים).